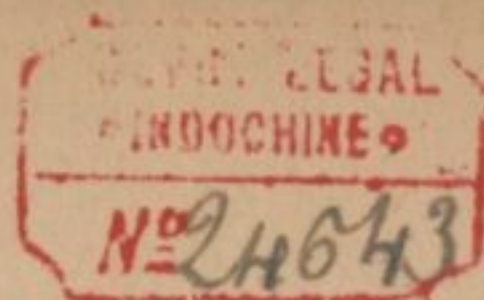

Vạn-Tường xuất-bản

CỬ - HƯÂN

LỊCH-SỬ, TIỂU-THUYẾT, NƯỚC NHÀ

SỐ 4 NAM-VIỆT VĂN-ĐOÀN thuật 3 XU

Thư và Mandats, xin đề cho : **Trần-văn-Hiệp**
HANOI — 13, Rue du Rapier, 13 — TONKIN

*Dupont legal
Cenac 2000 18*

*80
2465*

thám quan lại hễ ai làm sai lệ luật thì bắt quan ngay lập tức.

Vậy cho nên hai quan xem thấy bài thơ ấy, dặt mình khẽ hỏi ngay rằng :

— Này hai thầy là thê nào xin báo thật ?

Đỗ-thừa đáp ngay rằng

— Thơ song rồi, đây, được ! hay không được đáng đòn thì đòn đi, để cho chúng tôi ra.

Ba-Nhưng chêm vào :

— Phái đây ! thê là nói thật đây, thôi chúng tôi xin vô phép, nói song hai người quay giờ ra. Quan sai lính gọi vội lại, lúc ấy nói rõ thì sợ hai bên hàng huyện cười, nên quan mới phê vào dưới bài thơ rằng :

— Bộc cô tri chi quá, thỉnh nhị hiền tạm hướng nội đường tiểu-tự.

Nghĩa là : tôi xin nhận lỗi, mời hai ông hãy tạm vào nhà trong để tôi nói nhỏ.

Hai người bèn lấy cái giấy quan phê ấy, rồi mới vào nhà trong nằm khểnh.

Hai quan ở ngoài hồi trông tan tiệc, rồi sẽ bàn với nhau rằng :

— Bọn này không vừa có lẽ quan trên cho về thám chúng ta thì phải, ta đành giữ lại đêm nay, để liệu đêm hóng chúng vậy, Bàn song liền vào cả nhà trong tiếp hai người một cuộc rượu sang trọng đương trong cuộc, Ba-Nhưng và Đỗ-Thừa lại giới thiệu những ngón tài học ra. Hai quan giật mình lần nữa. Không còn do dự gì nữa đem ngay bốn nén bạc để ra mà nói :

— Chúng tôi vui chơi hôm nay quá có trộm mạng quan trên thật, thôi gọi là thê này...xin các ngài che chở cho.

Ba-Nhưng vội nói :

-- "Chúng tôi đã đến đây chót ăn uống rồi không lẽ nói làm sao được ? Nhận thê này chả hóa tham lắm ư.

Đô-Thừa táng nhân nghĩa nói :

-- Ai chả có lúc thê nọ thê kia, thôi ta liệu phiên phiên đi chứ ?

Nói đoạn hai người nhận lấy bạc, sớm mai phối một mạch lên đồn Vàng.

II

Mắc kiện tỉnh, gái lạ gỡ giai quen

BA-NHƯNG và Đô-Thừa lên Đồn-Vàng chơi mấy hôm liền giờ lại Hùng - Vương rồi lộn vào tỉnh Hưng-Hóa khi đến nơi trọ ở nhà Thông-Phiên huyện Việt-Trì, bất kỳ lại gặp quan huyện hôm nọ lên tỉnh có việc quan đã vào ở nhà trong. Bây giờ quan huyện cho do thám biết rằng hai người là khách qua đường mà mình bị sỏ. Hôm sau lập tức vào quan án mật bẩm và xin cho bắt.

Hai người đương ngồi chơi bồng lính-lệ, huyện dẫn mấy cậu áo sứ gươm hèo nhặng nhặng đến trước mặt rục đi, có quan đòi. Hai người đã hiểu được là việc kia chỉ mỉm cười bảo nhau đứng giây vừa ra ngoài cổng thì mấy cậu lính chấp tay đứng lại bên đường, sẽ nói :

-- Bà lớn bò, bà lớn bò !.....

Hai người ngừng trông thấy bà bò đi với một bà bạn theo sau có một cô tuổi chừng 21, 22, hình dung thanh nhã dịu dàng với một tâm thân mềm mại ẩn trong lớp áo lụa dài, càng làm tôn cái vẻ mặt trái xoan trắng mịn lộ ra hai nét môi đỏ thắm hình quả tim, với cặp mắt trong êm ngụ biết bao tình tứ, và vờn trên hai nét lông mày lá liễu uốn cong. Trông thấy Ba-Nhưng cô biên sắc mặt, toan hỏi lại thôi, lúc đi qua cô lại trộm liếc Ba-Nhưng, rồi hé cặp son đào mỉm cười, làm cho Ba-Nhưng chỉ ngã thần siêu, nhìn theo ngờ ngờ, ngại ngại.

Chàng tự nghĩ : Lạ thay chưa cô này sao trông giống Hoàng-Xuân-Lan như hệt vậy, chắc là chị hay em chàng đây, lại sao lại iac lỏng ở chôn này, mà quái lạ thay sao không thấy Hoàng-xuân-Lan nói đến bao giờ.

Đương băng khuâng tơ tưởng chưa rút được môi tơ mảnh linh đã rục đi, và chúng nói giọng mỉa mai ra vẻ riêu cợt.

— Hừ tội anh còn sau gáy, mà thấy các cô nhà quan đã mất. như mất củ, có sợ không ? thôi đi mau lên.

Một lát sau đến cửa dinh các cậu lính tuần đón ngay lên mà rằng :

— Này khôn ngoan đến lúc này mới biết, nhưng biết anh em mình ra thì vạn cảnh hay, không thì còn đây.

Đồ-Thừa táng ngờ ngẩn hỏi :

— Thừa chúng tôi nhà quê anh em nào ở đây ? mà biết xin các cậu thương cho.

Mấy cậu lính vừa nguyệt vừa nói :

-- Thương, thương à. Rồi giờ tay đẩy thộc ngay vào.

Đồ-Thừa và Ba-Nhưng trông hai bên thì rất giỏi vọt gồng cùm chính dữa lại mây thanh gươm trần trắng toát. Hai người không lay thì chớ lại táng bộ lặc đầu lè lưởi, bốn với nhau rằng :

-- Ôi ! chào chào, ghê chưa khiếp chưa ? Bỗng bên trên một ông râu hùm mặt cáo, phệ cái bụng ngồi tựa gôi ngất ngưỡng thét to lên rằng :

— Chúng bay là kẻ có tội đến cửa tao mà còn sắc thê à ? ! .. đánh.

Lính hai bên dạ ầm một tiếng, hai người ngoảnh lại đã ngã sập xuống đất bên trong vội giậy, giở miếng quần thảo ngăn giữ rồi chạy ngay vào bám lấy ghê quần, thì thấy ngay chú huyện kia đang đứng nắn nì ở đây rồi.

Ba Nhưng hỏi :

-- Có phải chú này thừa việc hôm nọ, thì chúng tôi còn có nhẽ. Chú thừa chúng tôi thì tang chừng ở đâu, mà tôi thì tang chừng còn đây, nói vừa song Đổ-Thừa đã lấy ngay cái giấy quan huyện phê dưới bài thơ độ trước để lên.

Quan An xem xong thầy chú huyện mở, giở bút phê ngay hai chữ « Vân-trị » (1) vào đây làm cho chú Huyện tái mặt, vội quay xuống nhà trè, để liệu đường khôn vãi. Quan An lại thấy hai người túi bạc chừng còn nặng, bèn truyền : Hăng tông cả xuống khám đường để còn sét.

Ba-Nhung ngoảnh ngay ra sực hỏi :

-- Gối bạc còn không coi đâm toạc cả giấy nhẽ.

Đổ-Thừa vỗ soảng túi bạc rồi đáp :

-- Còn đây nhưng dẫn lắm.....

Quan án thấy vậy nói dạn dặt thét lính điệu xuống nhà giam lập tức.

Hãy tạm xin phép đọc giả hãy để việc Ba - Nhung Đổ-Thừa Quan-án và chú Huyện ở đây, để thuật qua việc Hoàng-xuân-Lan từ khi chôn lánh đến nhà vú nuôi làng Trang-Liệt, mẹ đẻ bắt ăn mặc hoàn nữ trang và gọi nguyên tên là Thị-Liên. Được ít lâu mẹ nàng xuống trước tỉnh Hải - Dương xin với quan phủ Ngô cho làm một đầu con gái. Ngài sẵn lòng yêu mến liền ưng cho ngay.

Vừa rồi hai ông bà lên chơi với bạn chí thiết là quan Bô-Chính tỉnh Hưng-Hóa rồi nhận Thị-Liên là con gái mình cho đón lên chơi cả đây để tiện xuôi một thể.

Sớm hôm ấy cô theo mẹ nuôi đi chơi với bà bồ tình cờ gặp Nguyên-Huân ở bên đường, suýt nữa toan quen miệng chào hỏi, may nhớ ra là mình đã cái đồ nữ trang nhưng chưa biết có gì mà Nguyên-Huân bị lính đồn áp giải như thế, khi về dinh hỏi biết đầu đuôi tướng là việc quan hệ, vội đem hết lai-lịch và tài học của

(1) Vân-trị, nghĩa là : Hối để trị tội.

Nguyên-Huân chỉnh bộ nuôi để nói với quan bộ và xin tha cho Nguyên-Huân.

Quan Bộ nghe rất mình sang ngay quan Thượng xin cho mời quan án đến kể tường tận rồi bảo :

— Những tay ấy quan lớn sử thê không được.

Quan Án bẽ mặt, nhưng cũng gượng nói khéo ngay rằng :

-- Tôi cũng chắc người ấy là bức thê nào hẳn, nên mới giám làm sự như thê, bởi vậy tôi mới giữ lại để định hỏi cho tường, nay quả nhiên là một kẻ khác thường, lại có khoa mục, và công trạng, thảo nào mặt hơi quen, thì ra cũng lại là người thú án năm trước nữa.

Quan Thượng nói ;

— Thê mới biết là bức kỳ tài, thê mới thật là người nghĩa sỹ, trà phòng đâu mau mời các thầy ấy sang đây để nói chuyện.

Lại nói Ba-Nhung và Đổ-Thừa từ lúc xuống khám đường quan án thì cậu đội cậu cai thấy ra điều có hơi bạc, nhặng bộ về tiền vọng canh, hết đậm giọa lại giỗ dành một ngày ại lại thối. . .

Bỗng thầy lính quan Thượng sang mời các cậu dọn ngay mặt xuống, nào thừa, nào bắm, nào xin lỗi, nào dâng công. Hai người thầy vậy ngửa cả tai nhòm cả mắt, chỉ thưng dung đứng giấy ra đi, không thêm nói một lời.

Một lát tới Đốc-Bộ-Đường qua cửa phòng giấy thầy mây thầy, tai cái bút tay cấp tập bìa xanh ngăn lại hỏi đi đâu kêu việc gì ?

Hai người giả cách lập cập nói :

— Thừa...thừa !. .thừa bắm thầy chúng tôi thừa việc kiện ạ.

Thầy kia bảo :

— Kêu ! việc kiện công đường là nhà các anh đây ả đã dễ chưa.

Thầy ọ bảo :

-- Này bạn biết chứ với nhau tôi bảo thật quan xa bản nha thì gần, cứ từ từ với phân đây chúng tôi, việc gì cũng song can gì phải đến quan.

Đương nói thì mấy tên nhà trong chạy ra báo :

— Quan mời hai ông lên nhà trên.

Tướng thê nào mấy thấy kia đổi ngay nét mặt, khúm núm nói:

— Thôi xin các ngài lên cho.

Ba-Nhưng và Đồ-Thừa cười nhạt quay vào. Ba-Nhưng chép miệng báo Đồ-Thừa :

— Đây ông xem vừa khỏi tụi đội cai ở nhà giam, nay lại tụi thừa lại ở đây, thê mới biết xưa nay những người có việc đến quan bị chúng nó bóc lột hạch sách khổ sở biết là chừng nào.

Đồ-Thừa cười khẩy nói ra giọng thạo đời :

— Ủi chào ! còn lạ gì tụi sai nha, người ta đã phải gọi nó là con một sắt, nhưng một với ai kia chứ, một với chúng ta thì xá gì đồ chúng nó, hai người còn đang nói chuyện thì đã đi đến nơi nhà trong. Các quan mời ngồi rồi đem lai lịch và nguyên tên ra hỏi.

Ba-Nhưng ngơ ngác nghĩ, quái, đất đường ngược mà có đũa nào thóc mách thê, bèn cô tìm lời lẩn chôi, nhưng không thể được, phải nhận là Cừ-Huân vậy các quan hỏi mãi mới biết Đồ-Thừa là Tú-Hoàng, bây giờ đãi cho hai người một cách rất sang, và đòi chú huyện lên mắng một trận tàn nhẫn rồi đuổi về.

Một lát sau Cừ-Huân, Tú-Hoàng đứng giậy xin ra các quan lại tiễn cho một nén bạc nữa.

Ra đến ngoài lại gọi nhau là Ba-Nhưng và Đồ-Thừa, khi qua dinh quan Bô, Ba-Nhưng sức nghĩ đến về việc bên đường hôm trước, bèn lẩn la dò hỏi, thì ra cánh nhận đã bay tít từng mây biết đâu mà tìm kiếm, đương khi ấy bỗng nghe nói nói cười cười rõ có tiếng Xuân-Lan bên cạnh, nhưng trông thì hóa ra hai bà với một cô hôm nọ, vừa tiễn đưa nhau ra cửa, Ba-Nhưng liếc nhìn cô kia, cô kia cũng nhìn Ba-Nhưng người ngẩn ngại, kẻ ngập ngừng : Ba - Nhưng thấy tâm

hồn phảng phất lảng bâng hình như đã chút hết sắc tực mà nhẹ mình lên động Giao-Trì, chung ghê với một làng tiên nga tuyệt sắc, thuyết câu truyện văn chương, nghe tiếng trúc địch mê hồn; ngấm hạc bấy mùa mênh ngoài cửa. Nhưng đó chỉ là một giấc mộng hoàng lương, hay là một sự tưởng tượng, vụt bay qua trước mắt, vì nàng tiên đã buông màn son, và lặn vào mây biếc, tiếng địch cũng bật im, đàn hạc cũng nhòa dần rồi biến hẳn, cả một cảnh tượng bay tan, chỉ còn để lại một chút hương thừa thoang thoảng.

Ba-Nhưng ngoảnh lại tìm cô kia thì đã hóa ra tân, viêt.

III

Thoát cướp đường, chơi xuân bốn bát

gày hôm ấy hai người ở Hưng-Hóa xuôi thuyền xuống Sơn-Tây thấy có thầy bói Ba-Nhưng sực ngay câu rằng :

— Chú này vịn lưng Quý-Cộc, sờ soạng một đôi câu, cô nhắm mắt mà ăn tiên cho đang, chả trách không mặt nào trông thấy người thiên hạ cũng là phải.

Thầy bắt nhời, gieo chơi một quẻ, Phong-Sơn mà động hào thiêu nữ, bèn nói :

— Anh nào anh này, thôi lại phường đi chim chuột đầu đây, can gì đến cạ khĩa với lão :

Đô-Từa bật cười nhân thế đem ngay sự ngờ ngại của Ba-Nhưng vừa rồi ra bỡn hời. Thấy nói :

-- Mây lâu gặp nhau đều là ngày sung giờ khắc cả, tháng nào, nhưng trong sung khắc, lại có hi thần thể nào cũng một nhà hợp mặt.

Ba-Nhưng bĩu môi nói :

-- Khéo thẳng lành chẳng tin, lại tin thẳng mù. Nói song hai người giở ra, rồi vài hôm nữa tạt chơi vào vùng Non-

Tán, một đêm giăng suông, Đố-Thừa ngủ dậy tưởng gần sáng, gọi ngay Ba-Nhưng dậy đi sớm lấy đồ đường, để tìm ra Mỹ-Đức.

Ngờ đâu đi mãi không sáng, thì ra giờ mới quá nửa đêm.

Ngàn cây im lìm, phở phờng giặc ngủ hầy còn say, chim muông vẫn an giấc điệp trên những chòm cây bụi lá.

Vạch trên không những chiếc cò vạc vượt ngâu kiềm mỗi nhả vài tiếng giờ giấc gọi đàn, đặng đông sương mù mờ nhuộm ánh sao thưa lác đác màn trời.

Còn rừng khuya vẫn dữ vẻ nghiêm trang huyền bí, đàn sơn thú vẫn gào thét thị hùng.

Ba-Nhưng với Đố-Thừa thấy giờ chưa sáng bèn báo nhau vào nghỉ ở cái chùa dừa đông, vụt thấy bọn kẻ cướp độ vài mươi đứa kéo ập đến.

Đố-Thừa hoảng sợ nói :

— Thôi chệt ! thôi chệt, ... thôi phen này thật trần chuồng đã báo mà chơi với bời mãi.

Ba-Nhưng nói :

— Giờ ông chả đi sớm nữa đi, thôi thê cùng thì phải liệu chứ sợ gì.

Đố-Thừa không biết tính sao đành nhảy vào trong chùa mượn cái cán lọng vàng của đức-ông đánh tạt giờ ra. Ba-Nhưng ở ngoài buộc vội được ngay hai hòn gạch vào hai đầu khăn vừa quăng vừa đỡ, may quân ngay được cái thiết lĩnh của một tên cướp liền giờ miêng long phi mà loạn đã, làm cho bọn kẻ cướp bỏ cả mợc gậy cả giáo mác, dùng độ xô nhau chạy hệt. Hai người lại vớ được hơn mười quan tiền, còn các đồ đạc gì thì bỏ tất. Đoạn kéo tuốt qua Mỹ-Đức, thuê vớng cẳng xuôi miền Nam-Định.

Năm hôm sau đến tỉnh Nam - định. Nào chợ Rong

chợ Phương, nào sông vị, sông đào qua chơi khắp một lượt. Ba-Nhưng sờ lên đầu đã đèn ngày quang quẻ, mới sửa râu cạo mặt sấm sửa áo quần bánh bao rõ ra một cậu công tử, cùng Đố-Thừa vào nằm khểnh ở nhà cô đầu Xuân phở hàng Thao nào Thượng-Mã nào Suyên-tâm luôn mây hôm tom cắc.

Chợt ngoảnh ra tranh tranh pháo pháo đã la liệt bán ở bên đường, ngoài cửa ngõ, hoa mai giải giấc, cảnh tưng bừng ngụ vẻ mừng xuân, người nô nức vui mừng đón tết.

Đố-Thừa rật mình nói :

— Thật chết ! phen này thật chết, nhà cửa thì mong tiền nong thì hết, ngoảnh đi ngoảnh lại đã gần ba mươi tết, thôi tôi chịu ông giỏi rồi mời ông liệu giờ về thôi.

Ba-Nhưng thần nhiên nói :

-- Khéo ông, chỉ nhà cửa, vợ con chối buộc, tết mặc tết, tôi không cần, còn đi chơi mây tỉnh nữa

Đố-Thừa nói :

-- Vâng ! Xin ông cứ chơi.

Nói xong đi thu xếp hành lý bỏ về trước.

Còn Ba-Nhưng nằm chòn trong màn hoa với cô Xuân, nay ca, mai lý, nay lắc cơm; mai xú dê. Qua mây buổi xuân tiêu đã im tiếng pháo, hạ cây nêu, tuy vậy chiều chưa quận nên nhân tình vẫn chưa tận,

Một hôm nhân ngày xuân vắng vẻ, Ba-Nhưng tình tứ băng khuâng, lại thương tiếc đầu Xuân là người phong nhã, chưa sao bỏ rứt được, bèn làm bài «Xuân sâu» theo điệu hát nói cho Xuân hát rằng :

Xuân sâu xuân tự kết, xuân kết thùy năng thân.

Cảnh xuân du nào nức khắp xa gần.

Xui bụng khách thương xuân vời vọi !

Đại tạo-hữu tâm khai thịnh hội,

Xuân song vô sự khởi nhân sâu.

Ngán thay những trận xuân du...

Ngoảnh mặt lai tiềc thanh xuân nan tái đắc.
Cũng có lúc ngậm ngùi xuân sắc.
Bụng anh hùng thêm sắc mắe với Giang-sơn.
Kìa xuân hoa, xuân là thảo..
Nọ xuân hàn, xuân là thê, mà sâu là thê thê...
Nào những lúc cười lan cợt huệ.
Ngó xuân hoa sực nhớ buổi thu vi,
Lại những khi say rượu tình cờ.
Trông xuân liễu tránh thương người viễn khách.
Xuân nhật chi chi, xuân tiêu tịch tịch...
Nỗi sầu xuân, ai thấu chẳng ai.
Kỷ hồi xuân khứ, xuân lai...

Cô Hiều ở nhà bên cạnh thầy bài ca ấy lây làm hay, biết là Ba-Nhưng làm cho, bèn cô mời Ba-Nhưng sang để cũng có xin một bài.

Khi Ba-Nhưng sang thì nhà vắng cả chỉ có Hiều nằm gác háng ngủ trong màn, bèn đùa bỡn cho ngồi dậy, rồi ca đùa cho một bài rằng :

Tỉnh Nam-Định có cô dâu Hiều,
Cái chi chi sao khéo lựa vuông tròn.
Buông màn the ngày đánh giặc con con,
Nghiêng mới giữa mắe râu trong lúc ấy.
Nhất tâm vô quả ngại vạn sự dằng phù vân..
Phong phanh một mảnh hồng quần,
Đem xuân tặ ghẹo người chi thê nhi,
Cuộc miên sơn mộng người tri kỷ.
Bừng mắt ra mà thấy những ai ai,
Bắt tay ngồi ngậm sự đời

Lại một hôm Ba-Nhưng thấy bạn Xuân là cô đầu Diệp, tính cách lẳng lơ, đã lây cậu cai Tâm lại bỏ ra đi hát bèn vịnh bỡn cho bài tứ tuyệt rằng :

Giấc mộng chàng chu khéo chẳng nhâm,
Hồi hôn hay tỉnh, tỉnh hay tâm,

*Yêu hoa chẳng tỉnh thân làm bướm,
Mê mẩn vì ai phải lộn tâm,*

Quan Tổng-Độc có bốn lính ngựa gọi là « *Đội-ky-đê* » thấy Ba-Nhưng hay chữ, liền xin năm chữ để hoành biễn thờ miếu Địa-Kỳ.

Ba-Nhưng nói :

— Người ta bảo nhất tự thiên kim, nhưng tôi chỉ xin mỗi chữ một nén bạc.

Bọn kia đưa 5 lạng bạc năn nỉ nói mãi. Ba-Nhưng với viết cho 5 chữ rằng :

Địa kỳ tối linh từ

Bốn lính có người biết chữ cười rằng :

— Tướng thế nào, chữ năm chữ này ai chả làm được, thế mà nhất tự thiên kim. Nói gong bèn đem vào trình quan thượng.

Quan xem song nghĩ một lúc rồi bật cười mà nói :

— Hay ! hay . . . ừ cũng đáng tiên, chúng bay thử nói lại xem (!).

PHẦN THỨ NĂM

Gỡ nạn chùa gặp quý thêm tình

Đến hôm mồng 9 tháng giêng, nhân ngày vía phật, Ba-Nhưng với đầu Xuân hai vợ chồng vờ đem nhau đi hành hương, vào một cảnh đại danh lam lễ phật, xong, Xuân nói :

— Mình ơi ! mình cùng xin với tôi quẻ thẻ nhé ?

Ba-Nhưng gật đầu quý ngay xuống với Xuân súc thẻ được câu rằng : « *Tài tử giai nhân, tan tan, hợp hợp kẻ nhớ người quên sau này lại gặp* ». Đầu Xuân thấy vậy cho Ba-Nhưng là nhân tình sộp, liền cười hí hửng cùng lên chào sư cụ về

Sư cụ nói :

— A di đã phật chửi mấy khi cô với cậu vắng cảnh tới đây xin thư chân lại thụ ngộ cho chùa ăn mấy công đức.

Ba-Nhưng chấp tay nói :

— Bạch cụ, xin cụ tự miễn cho anh em tôi lạ lòng quây quã nhà chùa sợ phải tội.

Sư cụ nói :

— Trước lạ sau quen can gì mà sợ. Vừa rút lời đã thấy sôi vừng cháo nấu đậu phụ tương tầu tiểu bưng lên vài thũ hộ chạy ra mời mọc hai người bắt đắc dĩ phải ngồi xuống ăn uống, đương khi ấy hai người cùng thấy chóng mặt choáng váng ngã lăn ra mê tít...

Đến lúc Ba-Nhưng tỉnh ra thấy mình đã bị chới chặt chân tay tựa hồ nằm trong cái túi, bốn bề tối đen như mực chẳng trông thấy vật gì, còn đầu Xuân thì ở đâu không biết, sức bên tai văng vẳng tiếng đồn bà con gái năn nỉ van xin, lại có tiếng tí tí khóc.

Ba-Nhưng rật mình nghĩ bụng : « Thôi ta mắc bọm rồi bà ngộ nó sư mô gì mây trắng kẻ cướp » còn đang tính quẩn lo quanh đã thấy hai anh hồ mang đầu chọc đưa giao bầu đưa thúng gio lôi tuột Ba-Nhưng ra bên đường toan chém, nhờ có ánh đèn Ba-Nhưng ra mới nhận tí mình ở trong một gian phòng kín, bụng báo dạ : « Rõ thật chơi với bời, phen này dễ được đèn chơi tận địa phủ, thôi giai gái chết cũng không oan » bụng nghĩ vậy nhưng trong óc vờn thoáng một kẻ có thể thoát thân được liền báo với hai tên đầu đà rằng :

— Xin các quan hãy thư tay cho một chút, tôi muốn nói một câu tâm sự song chết cũng vui lòng. Nguyên tôi có một môn bùa yêu rất linh nghiệm thường kiếm được cả của, quyền đủ được cả người, khi tôi mới học tôi có thể rằng : « Hễ truyền cho ai thì chết » mà nay tôi sắp chết đêu nơi, rồi ước mong được ai mà truyền lại.....

Tên đầu đà cầm con giao bầu quắc mắt ngắt lời Ba-Nhưng nói :

—Thôi thẳng này chỉ uôn lười nói cần muôn lờ người để câu thoát nạn đây.

Ba-Nhưng lấy giọng dần giõi nói :

— Đâu dám thê, quả tôi chỉ đó một đạo bùa cái mà đã chim được con gái nhà dậu đem đi hồi nay đây.

Tên dậu đã bùng thúng gio quay lại báo tên kia :

— Nó đã nói vậy chúng ta hãy cỏi nó ra để nó truôn phép ở đây buông kín đêm khuya dậu có mọc cánh cũng không ra thoát can chi mà ngại. Nói đoạn kéo tên kia cùng lại cỏi chối cho Ba-Nhưng.

Ba-Nhưng ngồi giậy, xin bút giậy tâng vẽ nhăng mây thứ bùa và úm thiên úm địa vào đây mà nói :

— Phép đã truyền thì thấy ắt chết. Xin cho tôi uông bữa rượu rõ say, khi tôi say rồi xin các sư phụ siêu linh mà hóa kiếp cho_n.

Hai tên dậu đã bằng lòng ra ngoài bàn nhau rằng :

— Chúng ta cũng uông say một thể giết nó cho bạo tay. Nói song cùng nhau xách ba bôn chai rượu cùng mây món đồ nhắm vào phòng mỗi đứa lăm lăm một con giao sắc gọi Ba-Nhưng lại cho ngồi bên cùng uông rượu. Đang khi chén chủ chén anh giờ tỉnh giờ say, Ba-Nhưng bất tỉnh linh hai tay vớ hai chai rượu đây đập vào hai cái đầu chọc hai bên, rồi nhanh như cắt vớ được đôi giao chém vung lên, phá thộc sang phòng bên cạnh. Bỗng nghe tiếng nói :

— Rõ khéo khi đi đâu để mây thẳng phải gió lừa người ta vào đây mà gạ mãi.

Ba-Nhưng chông lại thì ra Xuân liên vảy Xuân theo đồng thời đập luôn cửa một căn buồng liên đây thấy hai cô con gái đang nằm khóc ở góc rường, Ba-Nhưng hỏi qua rồi báo ba người cùng kêu to cả lên còn mình thì ra ngoài vừa hò vừa hét vừa đập phá đùng đùng...

Lý dịch nghe động tứ bề đổ đều làm bộ ta đây ậm ọe nói :

— Đêm hôm giai gái làm loạn cả nhà chùa chúng bay đâu chối cá lại.

Ba-Nhưng cá dận thét lớn :

— Ngay đây còn đó mà các anh đã giở giọng ăn tiên, thẳng nào không sợ chết thì hãy động vào tao.

Tụi này thấy Ba-Nhưng nói cứng liệu không sao được phải dụ dỗ đi biên khám đích tang, gò cả mây chú hổ mang lại sang hôm sau hạch đủ tiên canh gác : rồi đem cả hai bên lên quan trình nộp. Bây giờ chúng khẩu đồng từ sư thì sư cũng chết.

Nguyên hai tên sư này chính là hai tên đại bợm mượn tát để hành động việc gian cho giỡ, nhân lại mới tìm được thứ thuốc mê để lừa bắt con gái mà hãm hiếp. Trong chùa có sẵn phòng nhiều ngăn ở cái nhà khuất lảnh phía sau, chỗ này chuyên chứa những con gái mà chúng đã bắt được. Hôm này vừa lừa được hai cô kia song vừa gặp Xuân và Ba-Nhưng vào, thấy Xuân nhan sắc tuyệt vời nhưng vướng có Ba-Nhưng đi đây, nên chúng phải lập kế bắt Ba-Nhưng toan giết âm đi để nuốt cho chôi đồ lạ. Bất ngờ « cường chung ngộ cường » bị Ba-Nhưng sé toang tâm màn bí mật lộ một nạ của chúng....

Sau khi án lập xong rồi Ba-Nhưng ra ngoài mới biết hai cô kia, một người lấy chồng ở phố Nam-Định, một người là em ở tỉnh khác mới theo mẹ đến chơi, sớm hôm này nhân ngày đầu xuân bầu giờ quang đăng, gió mát, chim ca, có cây hờn hờ liên đem nhau vào lễ Phật cầu phúc, cầu tài, nào có ngờ đâu Phật đã chẳng thấy ủng hộ suýt nữa không gặp Ba-Nhưng thì thật xa vào ngục tội.

Hôm sau cô chị nói với chồng mời Ba - Nhưng đến nhà để cảm tạ.

Ba-Nhưng đến thì thấy nhà buôn bạc, bán vàng, mà cò kè thêm bớt cân nhắc đắn đo, đến đồng tiền thì tính đời cũng nhẹ. Ông bô chồng ả nọ thấy Ba-Nhưng tay không mang ân tình mà đến, sợ hơn voi trông thấy nhà táng, bất đắc dĩ cò bậm bụng mời

một tiệc rượu, rồi mượn nhời nhân nghĩa giả mà chặn trước
rằng :

— Nghe thầy đã biết được năm ba chữ, thì thầy cũng biết
nghĩ, nên nghe tôi mà đừng đi lang thang nữa, đâm ra bệ giặc
thì còn gì là phẩm hạnh con người, liệu về mà học hành may mà
đường thanh vân nhẹ bước, lại đây tôi sẽ đỡ đầu cho.

Ba-Nhưng nghe nói giận chân lên đây cò, chừng mắt mầng
ngay rằng :

— Anh đầu tám vạn nghìn tư cũng mặc, ai thêm sứt anh miếng
thịt nào, mà chưa chi đã giờ giọng chú lái. Nói xong ra thẳng từ
biệt Xuân đi Hải-Dương.

Một hôm đi qua tỉnh Hưng-Yên bỗng bụng đau đầu nhức nằm
lệt trong quán ở bờ sông mới thấy uông thuộc. Chẳng ngờ với
phải ông lang băm chơi ngay thang « Thanh-Giải » cơn sốt lại nổi
lên thêm, Ba-Nhưng hỏi đến chữ nghĩa, thì bụng thấy chỉ một rúm,
bàn đến bình mạch, cũng là hàn nhiệt hư thực, thì như vịt nghe
sấm, Ba-Nhưng mầng bảo :

— Lang với thang gì anh năm bảy vị tở mờ vênh mặt thấy đề
ăn lường kẻ ốm, có cút ngay, không tôi thử cho anh mây quả
bây giờ.

Thấy lang ta đỏ mặt tía tai kéo lẳng vừa đi vừa cự lại mây
câu đề vớt ít thể diện :

— Thuộc vào mồm không chạy bệnh nọ thì chạy bệnh kia
chẳng hay ai bảo uông (!)

Ba-Ngưng thấy anh lang băm còn cái ương bướng lên vùng
giấy chạy theo ra cửa thét mầng âm lên, khách qua đường đều
súm quanh lại xem hỏi, Bỗng Ba-Nhưng thấy sấm quang mắt lại
lảo đảo ngã ngất đi...

(còn nữa)